

Šetnja / Sramežljivci / Bez naziva

Kovačić, Ena Magdalena

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:887956>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Ena Magdalena Kovačić

ZAVRŠNI RAD

PRIJEDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2023./2024.

Kolegiji: Grafika, Kiparstvo, Slikanje

Mentori iz glavnih umjetničkih predmeta:

prof. art. Vlasta Žanić

izv. prof. art. Vojin Hraste

izv. prof. dr. art. Igor Čabraja

izv. prof. dr. art. Snježana Ban

as. Vida Meić – suradnica

ŠETNJA / SRAMEŽLJIVCI / BEZ NAZIVA

SAŽETAK

Spoznaja da svakodnevne nagone i misli čovjeka vodi podsvijest je pomalo uznemirujuća. Podsvijest je duboko ukorijenjena u čovjekov karakter od njegovog djetinjstva te je sveprisutna u mnogim našim razmišljanjima i odlukama, ali je izvan dohvata naše svijesti. Jedna posebno zanimljiva stvar koja izvire iz naše podsvijesti je intuicija. Taj iznenadni nagon koji lagano izviruje u našu svijest je zapravo kumulacija svih naših stečenih iskustva, mišljenja i znanja.

Osobno, nisam pretjerano razmišljala o postojanju intuicije u mojim svakodnevnim odlukama. Tek sam pri pisanju ovog završnog rada zamijetila koliko me ta sila gurala u svakom aspektu mog kreativnog procesa i samim time učinila cjeloviti postupak izrade svakog rada zadovoljavajućim. S Obzirom na to da intuiciju čini splet svih naših iskustva, ona se proširuje i mijenja sa svakim novim stečenim iskustvom. Kako su ovi radovi nastali praćenjem intuicije, oni su jednako tako sadržaj tih iskustava, ali ujedno i potpuno novo iskustvo koje pritom pridodaje i doprinosi mojim budućim intuitivnim nagonima. I tako dalje, i tako dalje...

Rad "Šetnja" nastao je pod utjecajem digitalnog svijeta kojeg čine pikseli – pravilna mreža kvadratića čija je funkcija da čine veću sliku. Sama ideja za rad proizlazi iz puke potrebe za kreiranjem međugre između tirkizne, zelene, plave i žute boje koje čine pozadinu ovog rada. U

šareni prizor koji sam interpretirala kao polje koje obasjava sunce na vedar dan, dodala sam šetače koji su isto tako rezultat mojih unutarnjih potreba.

Seriya malenih skulptura pod nazivom "Sramežljivci" nastaje kao posljedica otkrića jedne javne skulpture u blizini mog studentskog doma na Cvjetnom naselju. Zbog zanimljivog okruženja skulpture, bila sam inspirirana napraviti ovu seriju radova. Skulpture malenih, djelomično skrivenih likova demonstracija su nekonvencionalnog izlaganja radova, a u isto vrijeme predstavljaju odraz mojih razmišljanja na temu izlaganja. "Sramežljivci" također služe kao svojevrsna igra skrivača, koja indirektno pobuđuje razigranost u promatraču.

Bezimeni rad napravljen za kolegij grafiku nastaje kao rezultat moje interpretacije skrivene figure unutar oštećene površine cinčane ploče. Rad je posljedica simbioze mojih asocijacija i podsvjesnih nagona. Spomenuta simbioza je također rezultirala u kreativnom umjetničkom procesu koji je bio zabavan, te je služio kao osobni podsjetnik na osjećaje koji meni čine stvaralaštvo bitnim.

KLJUČNE RIJEČI

Podsvijest, intuicija, iskustvo, kreativni proces, unutarnje potrebe, podsvjesni nagoni

ŠETNJA

Tekst za kolegij SLIKARSTVO

Mnogobrojne sate sam, kao i mnogi, provela za školskom klupom. Isto tako sam, kao i mnogi, provela dobar dio tih školskih sati lutajući tehničkom olovkom po bilježnici, no ne zapisujući potrebno gradivo, već crtajući i šarajući po praznom prostoru na stranicama svojih bilježnica. Najdraže bilježnice za takve črčkarije bile su mi one za matematiku, one koje su imale mrežu kvadratića. Upravo ta mreža kvadratića zadavala je zanimljiva “ograničenja” i nekako je podsvjesno pobudila potrebu da se prati ta mreža – da se popunjavaju pojedini kvadratići.

Osim potrebe za često nepromišljenim i relativno automatskim šaranjem po školskim bilježnicama, sa sličnom mrežom kvadratića susrela sam se i u digitalnom svijetu, pa čak i prije tih fizičkih, papirnatih mreža. Na našim se voljenim računalima sve vizualno svodi na skupinu točaka, odnosno piksela. S tim digitalnim kvadratićima sam najprije došla u doticaj kada sam igrala video igrice gdje bi cijeli vizualni svijet bio sastavljen od ograničenog broja piksela, no ipak sam mogla potpuno intuitivno razaznati oblike poput lika i njegove okoline. Vidljivost tih piksela je postala rjeđa s razvitkom tehnoloških mogućnosti jer je cilj bio koristiti čim veću količinu istih kako bi nam virtualni vizualni svijet izgledao realnije i čišće, što se u međuvremenu i desilo. Unatoč tome, velik je broj ljudi ostao privržen ograničenoj količini piksela zbog karakterističnog izgleda koji se time postiže, uključujući i mene.

Pixel art se odnosi na digitalnu umjetnost koja koristi jasno vidljive piksele kako bi se stvorila slika, bila figurativna ili apstraktna. Unatoč tome što sam vjerno pratila kvadratiće unutar svojih bilježnica, nisam ih povezivala s *Pixel artom*. Tek kada sam otkrila umjetnički rad Kristoffera Zetterstranda, koji je koristio „mrežu piksela” u tradicionalnom slikarstvu, napravila sam tu poveznicu. Digitalno sam se poigravala s *Pixel artom* u raznim oblicima tijekom moga života, ali sam se tek na fakultetu odlučila preusmjeriti u fizički svijet s takvim vizualnim govorom.

Tako je i nastao rad pod nazivom “Šetnja” koji unutar mreže prikazuje dva lika koji se drže za ruke i šeću kroz polje raznobojnih kvadratića. Izvorište ideje se nalazilo u potrebi za kreiranjem razigrane pozadine, građene od raznih nijansi tirkizne, zelene, plave i žute. Te boje su me asocirale

na one koje bi zatekli prilikom šetnje kroz obrasle ravnice na sunčan i vedar dan. Stoga sam u kompoziciju ukomponirala dva šetača.

Svaki kvadratić popunjen je intuitivno i isključivo prati unutarnje porive, unatoč ograničenju i racionalnosti koji naizgled postavlja mreža koju sam si “zadala” da pratim. Proces obilježava iscrtavanje mreže koristeći ravnalo, zatim slobodno oslikavanje oblika radi grube ideje o rasporedu pojedinih boja i kompozicijskih elemenata, pa konačno slikanje svakog pojedinačnog kvadratića. Na ovom su radu ostali vidljivi kvadratići iz faze slobodnog slikanja koji daju osjećaj dubine. Na neki način, nastojim unijeti gestu slikanja ljuškom rukom u pikturnalni poredak karakterističan za ekran. Unatoč tome što je proces oslikavanja kvadratića spor, krajnje je meditativan i umirujući.

Šetnja, 2024., akril na ljepenci

SRAMEŽLJIVCI

Tekst za kolegij KIPARSTVO

Šanse da čovjek naiđe na nešto neočekivano za vrijeme šetnje uvijek su prisutne. U tom slučaju naša se radoznalost momentalno upotpunjuje osjećajem otkrića. Trenutak otkrića, makar kratkotrajan, često pobuđuje osjećaj uspjeha; bio on u trenutku kada smo shvatili kako riješiti slagalicu, u trenutku kada smo slučajno naišli na prašnjavu kutiju punu uspomena ili pak kada smo pronašli onaj mali značajan dio nekog predmeta koji je ispao na pod i izgubio se u grbama tepiha. Tako sam ja, prilikom jedne šetnje, bila preplavljena osjećajem otkrića kada sam uočila skulpturu preko koje se gotovo potpuno objesio veliki grm te ju zamalo sakrio. Inspirirao me način na koji se je skulptura nazirala iza svog prirodnog kaveza.

Javne skulpture su najčešće postavljene na istaknuta mjesta i na postamente koji ih dodatno ističu i privlače našem pogledu s namjerom da budu što uočljivije. Ova javna skulptura se slučajno našla u potpunoj suprotnosti od određenog očekivanja, ne samo za javnu skulpturu, nego i za izložene radove općenito. Umjetničko djelo je često subjekt zbog kojeg se izlagački prostori prazne kako bi ono došlo do izričaja. Galerijski prostori napravljeni su s namjerom da najdirektnije prikažu umjetničko djelo te da nas neizbježno suoče s njime.

Ciklus malenih skulptura pod nazivom *Sramežljivci* nastaje kombinacijom utjecaja spomenute javne skulpture koja je ironično, minimalno izložena javnosti i osjećaja nervoze koji je meni kao autorici dobro poznat i često me obuzme – pogotovo kada je riječ o izlaganju vlastitih radova.

Sramežljivci su mali čovječuljci napravljeni od stirodura, u pozama “skrivanja” te funkcioniraju kao odraz osjećaja u vezi izlaganja vlastitih radova. Oni su, poput malenog djeteta koje još nije osvijestilo tuđi pogled na svijet, bili nezgrapno skriveni iza i ispod raznih objekata i drugih izloženih radova u sklopu Završne studentske izložbe. Par sramežljivaca je bilo smješteno uz same postamente drugih radova, s namjerom da ih tuđi rad, koji je ipak “direktno” izložen, dodatno sakrije. Pet malih likova je također napravljeni u svrhu svojevrsne igre skrivača s publikom.

Kada su se *Sramežljivci* “sakrili”, imala sam priliku promatrati nekolicinu poznanika kako ih pokušavaju sve pronaći i na svima sam jasno mogla vidjeti određenu razigranost u tome zadatku te zadovoljstvo prilikom otkrića svakog *Sramežljivca*.

Sramežljivci, ciklus od pet skulptura, 2024., stirodur

BEZ NAZIVA

Tekst za kolegij GRAFIKA

Sve je krenulo s pločicom koja je imala neku povijest jasno vidljivu po raznim ogrebotinama i udubljenjima na svojoj površini. Pločicu sam premazala bakropisnom osnovom te joj, na par nepromišljenih mjesta, dodala vrtložne uzorke koristeći metalnu spužvu za ribanje posuđa. Zatim je krenula prava igra vođena isključivo unutarnjim nagonima.

U tim raznolikim uzorcima utisnutim u površinu pločice, vidjela sam nekog lika. Bez pretjeranog reda i direktne namjere da tog lika samo obrisno izvučem na vidjelo, krenula sam raditi razne linije, ureze, zareze, rastere i slične poteze koji su ispunjavali prostore za koje je neki dio mene smatrao da trebaju biti ispunjeni. Leon Battista Alberti u djelu „*De Statua*“ priča o svojoj pretpostavci da umjetnička imitacija poseže iz davnih vremena kada bi čovjek naišao na nešto poput grane, komada kamena ili gline čiji bi obrisi trebali samo malu modifikaciju kako bi ti objekti ličili na neki potpuno drugi objekt. Asocijacija može promijeniti našu percepciju predmeta u nešto potpuno drugačije i temelj je za potrebu da se naša percepcija istakne. Francuski pisac Victor Hugo se bavio ovim procesom tako da je mnoge slučajne mrlje, onih primjerice koje ostavi natopljeno dno šalice, koristio kao polazišnu točku za daljnju elaboraciju u nešto figurativno. U ovom radu sam u sličnom procesu, zbog stanja ploče, našla asocijativno zadovoljstvo koje je rezultiralo formiranjem spomenutog lika. Uz to, taj je lik dijelio svoj prostor s raznim linijama koje su proizašle iz intuitivne potrebe.

Ono što mi je zanimljivo kod ovoga rada jest shvaćanje načina na koji sam stvarala likove prije nekoliko godina. Radila sam to s namjerom da pločica bude što čišća te da obrisne linije i raster budu pravilni. Sporo i temeljito sam rukom povlačila svaku crtu unutar samoodređenih granica da popune taj prostor poput bojanke. Ovaj rad mi je zbog kontrasta u vlastitom prijašnjem pristupu vrlo drag. Makar je posljednji rezultat nered različitih uzoraka uzrokovanih vlastitom mišlju ili slučajnim oštećenjima; retrospektivno gledajući svjesna sam da sam uživala u procesu. Bez opterećenja o pravilnosti i izgledu, nastao je rad čiji je postupak izrade bio meditativan. Primijetila sam kako mi je vrlo bitan taj osjećaj, kada se izgubi pojam o vremenu u procesu koji isključivo prati vlastite unutarnje nagone. Raduješ se vratiti tome radu, iako isprva nije bio temeljito planiran

te nije imao definiranu polazišnu točku. Možda ti na kraju i nije pretjerano jasno o čemu si razmišljao tijekom izrade, ako i jesi.

Pločica sa šarenim “oštećenjima” poslužila je mome poigravanju na njenoj površini, što je rezultiralo radom koji je zaista bilo zadovoljstvo izvesti. To je bila polazišna točka svih mojih grafika nastalih za vrijeme treće godine studija, praćenje vlastitih želja i instinkta. Bez pretjeranog zamaranja ispunila sam vlastitu želju da prijedem linije svoje “unutarnje bojanke” te da šaram tamo gdje me ruka odvede.

Bez naziva, 2024., bakropis